

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

**ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО
В ЦИФРОВУ ЕРУ:
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

21 червня 2024 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В
ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

21 червня 2024 року

Одеса – 2024

ЗМІСТ

<i>Андрійченко А.В.</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПСИХОЛОГІЧНУ АДАПТАЦІЮ МІГРАНТІВ.	8
<i>Бабак О.В.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.	11
<i>Байдужа О.С.</i> НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ УЧНІВ ВИПУСКНИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.	15
<i>Балабанова Л.М.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ КРИЗИ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.	18
<i>Банєва Т.Р.</i> ГЕНДЕРНІ КОНФЛІКТИ, ЯК ОКРЕМИЙ РІЗНОВИД КОНФЛІКТУ ТА СПРОБИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ.	22
<i>Барко В.В.</i> ПСИХОДІАГНОСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОПИТУВАЛЬНИКА ЗАГАЛЬНОГО СТАНУ ЗДОРОВ'Я.	25
<i>Бондаренко Л.О., Марченко О.Г.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.	31
<i>Вайда Т.С., Геращенко О.С.</i> СОЦІАЛІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ (ПРАВООХОРОНЦІВ) З ПТСР ПІСЛЯ УЧАСТІ У БОЙОВИХ ДІЯХ (ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ).	35
<i>Габрук Я.О.</i> ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.	41
<i>Гарькавець С.О., Ліпський А.В.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.	43
<i>Гарматюк Д.С.</i> АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	48
<i>Гольцман Б.О.</i> ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.	51
<i>Гурін Р.С.</i> THEORETICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF CYBERPSYCHOLOGY» COURSE ON THE DEVELOPMENT OF CYBERCULTURE OF MAGISTRATES-PSYCHOLOGISTS	55
<i>Джежжик О.В., Цільмак О.М.</i> ПСИХОЛОГІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.	58
<i>Дудка О.Д.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ТИПИ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ.	61
<i>Єфтєні Н.М.</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В МОРСЬКОМУ ЕКІПАЖІ.	67
<i>Жовтобрух М.О.</i> ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я: МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ.	70
<i>Калина Д.Р.</i> ВПЛИВ СТРЕСУ ТА ФАКТОРИ ЙОГО РОЗВИТКУ В ЖИТТІ ОСОБИСТОСТІ.	76

Ключові слова: стрес, підлітки, стресостійкість, учні, військові умови, тривога, емоції, життя, конфлікт.

Key words: stress, teenagers, stress resistance, students, military conditions, anxiety, emotions, life, conflict.

Балабанова Любов Матвіївна

доктор психологічних наук, професор,

професор кафедри педагогіки та психології

Харківська державна академія фізичної культури

ПСИХОЛОГІЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ КРИЗИ ТА НЕВИЗНАЧЕННОСТІ

Сьогодні весь цивілізований світ переживає своєрідний епохальний злам в основі якого, лежить криза цінностей і смислів. Все ясніше окреслюється розуміння, що матеріальне благополуччя і відчуття щастя зовсім не співпадають один з одним. Війна, що ведеться в Україні в зв'язку з російською агресією показала, що у людей криза стосується в основному екзистенційних питань таких, як «Хто я?» і «Для чого я живу?». І основна проблема полягає у тому, що люди, які пережили трагедію втрати житла, близьких і рідних, у яких понівечені тіла і долі не бачать сенсу свого життя, не мають цілей на майбутнє, зневірюються і втрачають тягу до життя.

В психології такий спосіб життєдіяльності називається реактивним і свідомістю таких людей легко маніпулювати, вони легко підпадають під сторонній вплив. В той же час є інший спосіб життя – рефлексивний, коли людина здатна самотійно мислити, слідувати власним цілям, вміє приймати самотійні рішення. Така людина стає суб'єктом, вона здатна формувати сценарії власного майбутнього для досягнення поставлених цілей в умовах нескінчених потоків недостовірної інформації, в умовах дефіциту часу і великих ризиків.

Роздумуючи над цими питаннями К.Ясперс [1] ввів поняття «осьового часу» (нім. Achsenzeit), зміну якого він відносив до 500 року до народження Христа і характерною ознакою якого був принцип «розділяй і володій» і в якому велась боротьба за матеріальні цінності і території. Сьогодні ми ввійшли в період так званого «третього осьового часу», коли формується інша смислова домінантна, коли боротьба ведеться за доступ до інформації і за свідомість людини, її внутрішній світ.

Тому метою нашого дослідження є питання психологічної захищеності внутрішнього світу людини в ситуаціях кризи і невизначеності для розробки підходів до збереження психічного і психологічного здоров'я та розкриття творчих здібностей людини на шляху пошуку нею ефективних життєвих стратегій власного буття.

Матеріали і методи. Останнім часом у психологічній науці відстоюється думка, що основою повноцінного розвитку людини є психологічне здоров'я, поняття про яке було введено в науковий обіг не так давно. Його описують як стан балансу між різними аспектами особистості (Р. Ассаджолі), як підтримання рівноваги між особистістю та середовищем, здатності протистояти життєвим негараздам без негативних наслідків (П. Бекер), тощо. Критеріями психологічного здоров'я є розвинута рефлексія, стресостійкість, ресурсність у складних ситуаціях, здатність до адекватних емоційних та поведінкових проявів особистості, наявність системи цінностей, що містить у собі головну мету і надає сенсу всьому, що робить людина, самоприйняття і вміння справлятися зі своїми емоційними труднощами [2].

Визначення критеріїв психічного здоров'я – це комплексна проблема соціології, психології та медицини. Найбільш повний перелік критеріїв психічного здоров'я представлений у працях І. Коцана, Г.Ложкіна, С. Максименко. До них автори зараховують причинну обумовленість психічних явищ, їх необхідність та упорядкованість, наявність критичного підходу до обставин життя; здатність до самоуправління поведінкою згідно з соціальними нормами, адекватність реакцій на суспільні обставини; почуття відповідальності;

здатність змінювати спосіб поведінки залежно від зміни життєвих ситуацій; здатність до планування та реалізації свого життєвого шляху [3].

Для виміру психічного здоров'я К. Ясперс запропонував такі ознаки як, здатність до концентрації уваги, здатність запам'ятовувати інформацію, логічне опрацювання інформації та адекватну орієнтацію особистості в просторі та часі. І психологічна наука накопичила широкий інструментарій для оцінки як психічного так і психологічного здоров'я особистості.

В наших дослідженнях ми визначали психологічне здоров'я як стан, в якому особистість здатна підтримувати оптимально-динамічний баланс між внутрішньо-особистісними і міжособистісними відносинами, а також у взаємодії з оточуючим середовищем для досягнення власних цілей соціально прийнятним шляхом, збагачуючи, при цьому, свій досвід на шляху життєвого, особистісного та духовного зростання. Наукове вивчення цього феномену потребує виокремлення як складових психологічного здоров'я так і інструментів його оцінки та виміру.

Ми вважаємо, що домінантними в сенсі оцінки психологічного здоров'я постає ціннісно-смилова сфера особистості, її внутрішній світ. Саме за нього, за внутрішній світ людини, сьогодні ведеться боротьба. Для цього напрацьовано безліч технологій рефлексивного програмування за допомогою яких ведеться атака на свідомість людини через засоби масової інформації, надання недостовірної інформації, нагнітання страху та безвихідності. Це можна порівняти з проникненням вірусу в комп'ютерну програму, якого не можна допустити до «материнської» плати. Нав'язується апокаліптичний сценарій розвитку подій в якому людина відчуває себе залежною, безсилою що небудь змінити на краще [5]. Так руйнується її внутрішній світ, її відчуття захищеності і приналежності до Творця. Розуміючи інформаційно-енергетичну сутність людини, реакція якої на інформацію, що надходить ззовні, визначає її здатність до адекватного розрізнення, вбачаємо за необхідність розвивати підходи до психологічної захищеності людини. Перш за все, невразливий внутрішній стан людини забезпечується її постійним духовним зростанням та розвитком,

адекватним відношенням до смерті без панічного страху, що дає відчуття внутрішньої свободи. Людина буде недосяжна до руйнівних зовнішніх впливів, якщо буде знаходитись в стані спокою і усвідомленості своєї духовної природи, якщо буде формувати простір свого буття через створення образу свого щасливого майбутнього, в якому важливо зберегти Людину і її світ. Таким чином, об'єктом захисту є внутрішній світ людини і важливо звертати увагу на ті його структури, які є недостатньо розвинутими – це нерозвиненість чуттєвого світу людини, спектру її станів, етичних принципів поведінки та зацікавленості до творчого життя.

Підводячи підсумки, зазначимо, що шлях до збереження внутрішнього світу людини, особливо в кризових умовах війни, полягає в розробці стратегічних підходів до усвідомлення людиною своєї Божественної природи, свого творчого начала, адекватності і здатності інтуїтивно-тонко розрізняти природу того, що відбувається навколо. Потрібно розробляти закони, спрямовані на безпеку інформаційного середовища та буття людини в його постійній зміні та безперервному розвитку. В суспільній свідомості необхідно змінити парадигму страху і залежності на парадигму творчості, мужності і любові.

Список використаних джерел

1. Котченко Т.Е. Феномен осьового часу Карла Ясперса// Вісник Київського Нац. Університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. Вип. 58. К.:ВПЦ “Київський Університет”, 2003.С. 23–26.
2. Борисюк А. С. Психічне здоров'я як соціально-психологічна проблема / А. С. Борисюк // Теоретичні і прикладні проблеми психології. Збірник наукових праць.Луганськ : Видавництво СНУ ім. В.Даля, 2006., № 5(16).С. 27—30.
3. Психічне здоров'я особистості: підручник для вищих навчальних закладів \Максименко С.Д. Руденко Я.В., Кушнєрьова А.М., Невмержицький В.М. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 438 с

4. Карамушка Л. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни: основні вияви та ресурси. Doi: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-67-124-133>

5. Miller K.E., Rasmussen A. War exposure, daily stressors, and mental health in conflict and post-conflict settings: bridging the divide between trauma-focused and psychosocial frameworks. *Social Science and Medicine*. 2010. 70, pp. 7-16. DOI:10.1016/j.socscimed.2009.09.029

Ключові слова: психічна захищеність, внутрішній світ людини, психічне та психологічне здоров'я, невизначеність в умовах кризи та війни, безпека інформаційного середовища.

Key words: mental protection, inner world of a person, mental and psychological health, uncertainty in the conditions of crisis and war, security of the information environment.

Банєва Таїсія Русланівна

здобувачка 2-го курсу факультету психології, політології та соціології

Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент Ташилатов В.А.

ГЕНДЕРНІ КОНФЛІКТИ, ЯК ОКРЕМИЙ РІЗНОВИД КОНФЛІКТУ ТА СПРОБИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

Тема "гендерного конфлікту" в останні роки набирає обертів. В основі "гендерного конфлікту" лежать дві основні ідеї: по-перше, що не існує соціальних чи психологічних відмінностей у поведінці чоловіків і жінок; по-друге, що люди повинні мати рівні права в усіх сферах життя, незалежно від їхньої статі. Друга ідея підтримується широкими верствами суспільства,